

Nationaal recht - Duitsland

This page has been machine translated and its quality cannot be guaranteed.

Deze pagina bevat informatie over het Duitse rechtstelsel.

De Bondsrepubliek Duitsland is een democratische, federale en sociale staat in het kader van de rechtsstaat. Samen met de beginselen van een democratische, federale en sociale rechtsstaat zijn de grondrechten de onaantastbare kern van de Duitse grondwet, waarvan de eerbiediging van het federale grondwettelijk hof toezicht houdt.

Rechtsbronnen

De grondwet is de Duitse grondwet. Er is een kader voor het juridische en waarde kader van Duitsland. Het bevat:

- grondbeginselen van de grondrechten
- het basisstaatsbestel en de belangrijkste bestuursbeginselen van de staat en zijn hoogste instellingen
- de beginselen voor de verkiezingen van de Bondsdag
- status en rechten van de in vrijheid verkozen leden van de Bondsdag
- organisatie en werking van de Bondsdag.

Soorten regelgeving — beschrijving

In Duitsland zijn de grondwet, de wetten, de verordeningen en de statuten de belangrijkste **rechtsbronnen**. Bovendien worden **ongeschreven rechtsbronnen** beheerst door de algemene regels van het volkenrecht en het gewoonterecht. Jurisprudentie is in beginsel geen rechtsbron, ook al speelt het in de praktijk een belangrijke rol. Alleen bepaalde beslissingen van het federaal grondwettelijk hof hebben kracht van wet.

Duitsland is een federale staat met 16 Länder. Bijgevolg zijn de **federale wetten** van toepassing op „hun werkingssfeer voor het gehele grondgebied van de Bondsrepubliek” en de **nationale wetten**, die alleen in de betrokken federale staat van toepassing zijn. Elk Land heeft zijn eigen grondwet en, in het kader van de hem bij de basiswet verleende rechten, ook de bevoegdheid om wetten en verordeningen over te leggen en de statuten vast te stellen.

De **wetgevende bevoegdheden** van de federale regering en de deelstaten zijn in detail geregeld in de basiswet. De deelstaten behouden de bevoegdheid om wetgeving vast te stellen, voor zover zij niet aan de federale regering zijn overgedragen op grond van de basiswet. De belangrijkste wetgevende bevoegdheden van de federatie vloeien voort uit artikel 71 tot en met 74 van de basiswet. In verschillende delen van de basiswet is ook voorzien in andere federale wetgevende bevoegdheden.

Exclusieve wetgevende bevoegdheid van de federale overheid

Op het gebied van de exclusieve federale wetgeving hebben de deelstaten de bevoegdheid om slechts wetgevend op te treden indien en voor zover zij daartoe uitdrukkelijk zijn gemachtigd in een federale wet (artikel 71 van de Duitse grondwet).

Volgens artikel 73 van de grondwet heeft de federale regering exclusieve wetgeving inzake onder meer: buitenlandse zaken, defensie (met inbegrip van civiele bescherming), burgerschap, vrij verkeer, paspoort, registratie en uitzetting, immigratie en emigratie, en uitlevering, monetaire, monetaire en uitwisseling, eenheid van het douane- en handelsgebied, luchtvervoer, samenwerking tussen de federale regering en de deelstaten bij de strafrechtelijke politie en de wetgeving inzake wapens en explosieven.

Concurrerende wetgeving

Op het gebied van de samenlopende wetgeving hebben de Länder de bevoegdheid om wetgeving vast te stellen zolang en voor zover de federale regering haar wetgevende bevoegdheid niet op hetzelfde terrein toepast (artikel 72 van de basiswet). De

concurrerende wetgeving heeft onder meer betrekking op de volgende **gebieden**: burgerlijk recht, strafrecht, wegvervoer, het recht inzake verenigingen, het verblijfsrecht en het recht van vestiging van buitenlanders, het recht van de economie, het arbeidsrecht en bepaalde aspecten van de consumentenbescherming. Op bepaalde in artikel 74 van de basiswet genoemde gebieden, die onder de mededingingsregels vallen, heeft de federale overheid slechts de bevoegdheid om wetgeving vast te stellen indien en voor zover voor de productie van gelijkwaardige leefomstandigheden in Duitsland of voor het behoud van de natuurlijke of rechtspersoon in het belang van de overheid wetgeving op federaal niveau vereist is.

De basiswet regelt ook het geval van strijdigheid tussen het federale en het deelstaatrecht. De basisregel is neergelegd in artikel 31 van de grondwet: „**Het federale recht verbreekt het nationale recht**”. Dit beginsel wordt toegepast zonder afbreuk te doen aan de hiërarchie van wetsconflicten, zodat bijvoorbeeld federale beslissingen voorrang hebben boven een staatsgrondwet.

Normenhiërarchie

Bovenaan de nationale standaardpiramide staat de Basiswet. Het heeft een hogere rang dan enige andere nationale rechtsbron. De grondwet vormt de basis van het gehele Duitse rechtsstelsel. In Duitsland moet alle wetgeving zowel formeel als materieel zijn. Artikel 20, lid 3, van de grondwet bepaalt in dit verband dat de wetgeving inzake de constitutionele orde en het algemeen geweld en de jurisprudentie bindend zijn voor het recht en de wet. De in artikel 1 tot en met 19 van de basiswet neergelegde grondrechten binden de wetgeving, het geweld en de jurisprudentie als rechtstreeks toepasselijk recht (artikel 1, lid 3). **Het primaat van de Basiswet** wordt uiteindelijk afgedwongen door het federale constitutionele hof. Alleen het federaal grondwettelijk hof kan het ongeldig verklaren in geval van ongrondwettigheid van een parlementaire wet.

Artikel 79, lid 2, bepaalt dat de wijziging van de grondwet de goedkeuring van twee derde van de leden van de Bondsdag en twee derde van de Bondsraad vereist. De Bondsraad is de instelling waar de deelstaten deelnemen aan de wetgeving en het bestuur van de federale regering en in aangelegenheden van de Europese Unie. Bepaalde kernelementen van de basiswet, namelijk de structuur van de federale regering in landen, het beginsel van deelname aan de wetgeving of de beginselen van de artikelen 1 en 20, worden volledig ingetrokken (artikel 79, lid 3).

Op grond van de grondwet worden federale en regionale wetten geregeld door de **algemene regels van het internationaal recht**. Daarbij gaat het onder meer om het internationaal gewoonterecht en de algemene beginselen van het internationale recht, en niet het internationale recht. De basiswet schrijft uitdrukkelijk voor dat de algemene regels van het internationaal recht een integrerend deel uitmaken van het federale recht, in de wetten handelen en rechtstreeks rechten en verplichtingen voor de inwoners van het federale grondgebied produceren (artikel 25). De algemene regels van het internationaal recht die van belang zijn voor het individu, dat wil zeggen individuele beschermingsregels, omvatten met name verplicht internationaal recht, het bieden van een adequate rechtsbescherming voor vreemdelingen of het specialiteitsbeginsel, volgens welke de strafprocedure wordt beperkt door de uitlevering van de vreemde staat.

Eenvoudige wetten vallen onder de grondwet. Zij worden door de Bondsdag goedgekeurd, met tussenkomst van de Bundesrat. Wetsontwerpen kunnen door de federale regering, de Bundesrat en de Bundestag (van een fractie of ten minste 5 % van de leden) bij de **Bondsdag** worden ingediend. De basiswet bevat de gevallen waarin het wetgevingsbesluit van de Bondsdag de goedkeuring **van de Bundesrat vereist (volgens de** statistieken die de [Bundesrat](#) op zijn website heeft gepubliceerd, is dit momenteel ongeveer 45 % van alle wetten). De Bondsraad kan alleen in beroep gaan tegen de andere wetgevende besluiten die de Bondsdag kan afwijzen. In geval van een geschil tussen de Bondsdag en de Bundesrat, kan een gezamenlijk adviesorgaan worden verzocht om advies uit te brengen over de ontwerp-wetten (bekend als het bemiddelingscomité). Het bestaat uit hetzelfde aantal leden van de Bondsdag en de Bundesrat (momenteel 16). Het bemiddelingscomité zal naar verwachting voorstellen voor een akkoord opstellen, maar kan niet over het standpunt van zowel de Bundestag als de Bundesrat beslissen.

Regelgeving staat onder de wetten. Zij worden afgegeven door de federale regering, een federale minister of een federale regering. De **statuten** zijn lager dan de wettelijke instrumenten. Zij worden afgegeven door een publiekrechtelijke instelling, bijvoorbeeld een gemeente.

Institutioneel kader

Organen van de wetgever

In de Bondsrepubliek Duitsland is de **wetgeving** de verantwoordelijkheid van de parlementen. De Duitse Bondsdag is dus het belangrijkste orgaan van de wetgever. Zij neemt, met medewerking van de Bundesrat, een besluit over alle wetten die onder de bevoegdheid van de federale regering vallen.

De leden en de fracties in de Bondsdag kunnen, net als de Bundesrat en de federale regering, **ontwerpen** van nieuwe wetten of wetswijzigingen in de Bondsdag invoeren. Na een duidelijk omljnd proces vinden het debat, de discussie en de stemming over het wetsontwerp plaats.

Aangezien de deelstaten een aanzienlijk deel van het staatsgezag in het Duitse federale systeem hebben, is de **Bundesrat** ook bij het wetgevingsproces betrokken. Hij ontvangt **alle stemgerechtigden** en kan zelfs falen, afhankelijk van de aard van de wet.

Meer informatie is te vinden op de website van de [Bundsdag](#).

Wetgevingsprocedures

Wetgeving

De meeste ontwerpen of modellen worden door de federale overheid geproduceerd. Als centraal controleniveau heeft het land de meeste ervaring met de uitvoering en is hij zich er rechtstreeks van bewust dat er in de praktijk behoefte is aan nieuwe wetgeving.

Nieuwe wetten kunnen echter niet door de federale overheid alleen worden opgesteld. De Bundesrat en de Bundsdag hebben ook het recht **wetsvoorstellen in te dienen**.

Initiatieven van de federale regering of de Bundesrat

Indien de federale regering een wet wenst te wijzigen of te wijzigen, dient de bondskanselier of de bondskanselier eerst het wetsontwerp aan de **Bundesrat** toe te zenden.

De Bundesrat heeft normaliter zes weken de tijd om een advies uit te brengen waarover de regering schriftelijke opmerkingen kan maken. De bondskanselier en de bondskanselier sturen het ontwerp dan aan de Bundestag met het advies van de Bundesrat. Een uitzondering op deze procedure is de **begrotingswet**: De factuur wordt hier gelijktijdig naar de Bundesrat en de Bundestag gezonden.

Voor het wetgevingsinitiatief van de Bondsraad geldt een soortgelijke procedure. Nadat de meerderheid van de leden van de Bundesrat voor een wetsontwerp heeft gekozen, heeft het ontwerp voorrang op de federale regering. U geeft doorgaans binnen zes weken een advies aan de Duitse Bundsdag en stuurt het vervolgens naar de Bundsdag.

Initiatieven van het midden van de Bundsdag

Leden van de Bundsdag kunnen ook wetsvoorstellen indienen: Hetzij **door ten minste één fractie, hetzij ten minste vijf% door de Bundsdag**.

Dergelijke ontwerpen behoeven niet aan de Bundesrat te worden voorgelegd. De regering is dan ook **bezig met het opstellen van speciaal gerichte nota's** over hun parlementaire groepen.

Verdeling van de template

Voordat een wetsontwerp in de Bundsdag kan worden besproken, moet het eerst aan de voorzitter van de Duitse Bundsdag worden toegezonden en door de administratie worden geregistreerd.

Vervolgens wordt hij verspreid onder alle leden van de Bundestag, de Bundesrat en de federale ministeries, hetzij op papier, hetzij in de regel langs elektronische weg.

Zodra het wetsontwerp op de **agenda van de plenaire vergadering** staat, slaagde hij erin het eerste deel van zijn ontwerp-resolutie te krijgen: Hij staat nu tegenover zijn openbare en **officiële zitting in de Bundsdag**.

Drie lezingen in de plenaire vergadering

Over het algemeen worden in de plenaire vergadering van de Bundestag drie debatten gevoerd — de zogenaamde lezingen.

Voor de eerste lezing wordt alleen een gedachtewisseling gehouden als de Raad van de ouderen (het uitvoerend orgaan van de Bundsdag) het akkoord heeft bereikt of indien het door een van de fracties wordt gevraagd. Dit is vaak het geval voor wetgevende projecten die bijzonder controversieel of interessant zijn voor het publiek.

Hoofddoel van de eerste lezing is **een of meer comités te identificeren** op basis van de aanbevelingen van de Ageing Council, die het wetsontwerp zal behandelen en voor de tweede lezing zal voorbereiden.

Wanneer verschillende comités worden aangewezen, is een commissie de ten principale bevoegde commissie. Hij is derhalve verantwoordelijk voor het verloop van de procedure. De andere commissies hebben een adviserende rol.

Werkzaamheden in de comités

De gedetailleerde werkzaamheden van de wetgeving vinden plaats in de vaste commissies met leden van alle fracties. De leden van het Comité zijn aanwezig op het gebied van discussies en vergaderingen. Zij kunnen belanghebbenden en deskundigen ook uitnodigen om openbare hoorzittingen te organiseren.

Parallel met de werkzaamheden van de commissie hebben de fracties werkgroepen **opgericht** waarin zij hun eigen standpunten bepalen en definiëren.

De commissies bouwen niet zelden bruggen tussen de fracties. De interactie tussen regerings- en oppositiegroepen betekent dat de meeste rekeningen min of meer worden herzien.

Aan het einde van de procedure **legt** de bevoegde commissie de **voltallige vergadering een verslag** voor over de voortgang en het resultaat van de besprekingen. Zijn aanbevelingen voor besluiten vormen de basis voor de tweede lezing in de plenaire vergadering.

2e lezing

Vóór de tweede lezing hebben alle leden van het Europees Parlement de gepubliceerde **aanbeveling voor een besluit in gedrukte** vorm ontvangen. Zij zijn goed voorbereid op het debat. Bovendien hebben de fracties in het verleden tijdens interne vergaderingen hun positie bijgesteld, zodat zij tijdens de tweede openbare vergadering blijk kunnen geven van eenheid.

Na de algemene discussie kunnen alle bepalingen van het wetsontwerp afzonderlijk worden besproken. Over het algemeen wordt echter over het wetsontwerp rechtstreeks gestemd.

Elk lid van het Parlement kan **amendementen indienen** die vervolgens rechtstreeks in de plenaire vergadering worden behandeld. Indien de Vergadering besluit het voorstel te wijzigen, moet de nieuwe versie van het wetsontwerp eerst worden afgedrukt en verspreid. Twee derde van de aanwezige leden kan evenwel instemmen met deze procedure. Vervolgens kan rechtstreeks tot de derde lezing worden overgegaan.

Stemming in derde lezing

Een nieuw debat wordt alleen in derde lezing gevoerd, indien dit door een fractie of ten minste vijf procent van de leden van de Bondsdag wordt verlangd.

Ook zijn amendementen niet langer toegestaan door individuele leden van het Europees Parlement, maar alleen door fracties of vijf procent van de leden van de Bondsdag en alleen in amendementen in tweede lezing.

Aan het einde van de derde lezing vindt de eindstemming plaats. In antwoord op de vraag die de voorzitter van de Bondsdag heeft gesteld na goedkeuring, stemming tegen en onthoudingen, houden de leden zich in.

Indien het wetsontwerp de nodige meerderheid in de Bondsdag heeft gevonden, wordt het naar de Bundesrat gezonden als wet.

Goedkeuring van de Bundesrat

De Bondsraad handelt in de hand van de Bundesrat. Hun medezeggenschapsrechten zijn duidelijk omschreven.

De Bondsraad kan de door de Bondsdag goedgekeurde wet niet wijzigen. Indien hij het echter niet eens is met de wet, kan hij de zaak voorleggen aan het **bemiddelingscomité**. Het bemiddelingscomité brengt hetzelfde aantal leden van de Bondsdag en van de Bundesrat bijeen.

In sommige wetten is de goedkeuring van de Bundesrat verplicht. Dit zijn bijvoorbeeld de wetgeving inzake de financiële en administratieve verantwoordelijkheden van de deelstaten.

In geval van bezwaar kan de Bondsdag toestaan dat de wet in werking treedt, zelfs indien in het bemiddelingscomité geen overeenstemming is bereikt. Een nieuwe stemming in de Bondsdag vraagt echter om een absolute meerderheid.

Inwerkingtreding

Zodra het wetsontwerp door de Bondsdag en de Bundesrat is goedgekeurd, moet het nog verder worden behandeld voordat het als wet in werking kan treden.

De aangenomen wet wordt eerst gedrukt en toegezonden aan de **bondskanselier en de Bondskanselier** en de **bevoegde minister** voor **diens handtekening**.

De federale president ontvangt de kopie van de wet. Hij gaat na of het **overeenkomstig** de grondwet is opgericht en is niet kennelijk strijdig met de grondwet en is niet kennelijk in strijd met de inhoud ervan. Hij ondertekent deze vervolgens en publiceert het in het **Bundesgesetzblatt [Bundesgesetzblatt]**.

De wet is dan ook bekendgemaakt. Indien in de wet geen specifieke datum van inwerkingtreding is vermeld, is zij automatisch van toepassing vanaf de 14e dag na de uitgifte van het Bundesgesetzblatt.

Meer informatie is te vinden op de website van de [Bundsdag](#).

Juridische gegevensbanken

Op het [internet](#) voor geïnteresseerde burgers bieden het federale ministerie van Justitie en Consumentenbescherming en het Federaal Bureau van Justitie geïnteresseerde burgers bijna alle van de huidige federale wetgeving gratis op internet. De wetten en voorschriften kunnen in hun bijgewerkte versies worden geraadpleegd. Zij worden geconsolideerd door het documentatiecentrum van de Federale Overheidsdienst Justitie. Veel belangrijke wetten zijn ook in het [Engels](#) beschikbaar.

Bovendien maakt de federale regering, onder auspiciën van het ministerie van Binnenlandse Zaken, voor de bouw en [het huis, op internet](#) een uitgebreide databank met actuele administratieve regels van de hoogste federale autoriteiten gratis op internet beschikbaar.

Aangezien de Bondsrepubliek Duitsland een federale staat is, regelen de Länder hun eigen publicatie. Op basis hiervan hebben zij hun eigen websites opgezet, die gekoppeld zijn [aan](#) het Justitieportaal van de federale overheid en de deelstaten.

Gerelateerde links

[Bundsgesetzblatt](#)

[Internetwetten](#)

[Vertaling van facturen in het Engels naar wetten op internet](#)

[Internetgovernance](#)

[Het Justitieportaal van de federale regering en de deelstaten](#)

[Bundsdag](#)

[Federale overheidsdienst](#)

Deze tekst is automatisch vertaald. De beheerder van deze website kan niet instaan voor de kwaliteit van de vertaling.

Laatste update: 30/08/2019